

Ár 2013, fimmtudaginn 16. maí, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 172/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 22. október 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 18. október 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 31. október 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 5. desember 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 12. desember 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, dagsettu 17. janúar 2013. Voru athugasemdir sóknaraðila sendar varnaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dagsettum 13. mars 2013, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust frá varnaraðila, með bréfi, dagsettu 27. mars 2013. Var sóknaraðila gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 9. apríl 2013. Athugasemdir bárust frá sóknaraðila með bréfi, dagsettu 15. apríl 2013.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 18. og 26. apríl og 7. og 16. maí 2013.

II.

Málsatvik.

Þann 8. október 2004 keypti sóknaraðili fasteignina að A.

Þann 4. október 2004 var tryggingarbréf nr. X gefið út af sóknaraðila. Sóknaraðili gerði kunnugt að til tryggingar skilvísri og skaðlausri greiðslu á skuldum þeim sem hann nú eða síðar, á hvaða tíma sem væri kynni að skulda eða ábyrgjast FF að samtaldri fjárhæð allt að EUR 100.000, setti hann FF að veði á 1. veðrétti A.

Þann 7. október 2004 var veðskuldabréf í erlendri mynt nr. Y gefið út af sóknaraðila til FF. Sóknaraðili viðurkenndi að skulda FF 100.000 EUR, kaupgengi 30. september 2004 87,45. Fyrirgreiðsla FF var endurlánað erlent lánsfé veitt í formi

fjölmyntaláns, þar sem myntir máttu á hverjum tíma vera allt að 3 að vali skuldara. Tilskilið var að FF hefði aðgang að þeim myntum og Seðlabanki Íslands skráði þær.

Þann 1. september 2005 var gerð breyting á greiðsluskilmálum á skuldabréfi nr. Y. Þann 9. mars 2007 var gerð breyting á greiðsluskilmálum skuldabréfs nr. Y, þannig að höfuðstóll lánsins skyldi greiðast í einu lagi 1. mars 2010 en vextir skyldu greiðast á sex mánaða fresti í fyrsta sinn 1. mars 2007.

Sóknaraðili fékk úthlutað lóð í Kópavogi, við B, í nóvember 2005.

Þann 22. desember 2007 var skjalið „Yfirlýsing um veðsetningu og veðbandslausn vegna flutnings á tryggingarbréfi nr. X“ undirritað. Sóknaraðili lýsti því yfir að hann hafi með yfirlýsingunni og fengnu samþykki FF, flutt veðrétt samkvæmt tryggingarbréfi upphaflega að fjárhæð kr. EUR [sic] 100.000 af fasteigninni A yfir á fasteignina B.

Þann 18. nóvember 2005 var veðskuldabréf í erlendri mynt nr. Z gefið út af sóknaraðila. Viðurkenndi hann að skulda FF EUR 35.911,60, kaupgengi FF 17. nóvember 2005 72,40. Fyrirgreiðsla FF var endurlánað erlent lánsfé veitt í formi fjölmyntaláns þar sem myntir máttu á hverjum tíma vera allt að 3 að vali skuldara. Tilskilið var að FF hefði aðgang að þeim myntum og Seðlabanki Íslands skráði þær.

Þann 30. apríl 2007 var tryggingarbréf nr. Þ gefið út af sóknaraðila. Gerði hann kunnugt að til tryggingar skilvísri og skaðlausri greiðslu á skuldum þeim sem hann nú eða síðar á hvaða tíma sem væri, kynni að skulda eða ábyrgjast FF, allt að JPY 6.617.600 væri fasteignin B sett að veði á 1. veðrétti.

Þann 25. maí 2007 var veðskuldabréf í erlendri mynt nr. Æ gefið út af sóknaraðila. Viðurkenndi hann að skulda FF JPY 5.636.979, kaupgengi FF 9. maí 2007 0,5322. Fyrirgreiðsla FF var endurlánað erlent lánsfé veitt í formi fjölmyntaláns, þar sem myntir máttu á hverjum tíma vera allt að 5 að vali skuldara. Tilskilið var að FF hefði aðgang að þeim myntum og Seðlabanki Íslands skráði þær.

Þann 12. desember 2007 seldi sóknaraðili fasteignina að A.

Þann 11. mars 2010 var sóknaraðila send innheimtuviðvörðun vegna láns nr. Y, á heimilisfang að B. Samtals til greiðslu voru kr. 12.511.037. Tilkynntist sóknaraðila m.a. að dráttarvextir reiknuðust frá gjalddaga til greiðsludags.

Þann 28. febrúar 2011 óskaði sóknaraðili eftir upplýsingum frá L um það hvort búið væri að endurreikna lán á hans nafni. Starfsmaður L kvað það ekki virðast vera búið en búið væri að senda fyrirspurn á FF vegna þess. Þann 16. mars 2011 sendi starfsmaður L sóknaraðila tölvupóst þar sem fram kom að staða á endurútreikningi lána nr. Z, Æ og Y væri eftirfarandi: „Skilyrðið *Þinglýstur eigandi eignar tók lánið til íbúðakaupa og er með lögheimili þar er ekki uppfyllt.*“

Þann 18. ágúst 2011 samþykkti sóknaraðili endurútreikning vegna láns nr. Y, sem birtur hafði verið í ágúst 2011. Staðfesti sóknaraðili endurútreikninginn í útbúi L. Samkvæmt endurútreikningnum var nýr höfuðstóll kr. 11.585.460 og hafði því lækkað um kr. 3.364.308. Staðfesti sóknaraðili að hafa kynnt sér endurútreikning lánsins og kaus eftirleiðis að endurgreiðslufyrirkomulag yrði samkvæmt leið 1.

Eftirfarandi athugasemd var gerð við staðfestingu: „*L hefur endurútreiknað erlenda íbúðarlánið þitt á grundvelli ákvæðis til bráðabirgða X í lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Þar sem þú hefur ekki valið þér eina af þeim leiðum sem í boði voru og undirritað viðeigandi skjöl hefur láninu verið breytt í óverðtryggt lán með jöfnum afborgunum í íslenskum krónum. Þetta er í samræmi við fyrirmæli fyrrgreinds lagaákvæðis. Næsti gjalddagi mun endurspeglja þessa breytingu. Þú getur fengið nánari upplýsingar um greiðsluflæði lánsins í næsta útbúi L eða í síma R [sic]“.*

Þann 14. nóvember 2011 sótti sóknaraðili um endurútreikning vegna láns á grundvelli ákvæða til bráðabirgða X og XI laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. a og b-lið 2. gr. laga nr. 151/2010. Sóknaraðili óskaði eftir því að lán nr. Æ og Z yrðu endurútreiknuð samkvæmt ákvæðum laga nr. 38/2001 og 151/2010. Fram kom í umsókn sóknaraðila að lán nr. Y hefði þá þegar verið endurútreiknað af varnaraðila samkvæmt þessum lagaákvæðum.

Þann 21. febrúar 2012 var eftirfarandi yfirlýsing gerð af C og D: „*Við undirrituð, C og D, staðfestum að húseignin að B, sem er parhús í E, hafi verið reist sameiginlega af okkur og M á árunum 2006 til 2008 sem húsnæði til eigin nota. Enn fremur staðfestum við að frá því eignarhluti M, B, var tekinn í notkun á árinu 2008 hefur húseignina [sic] aðeins verið notuð af honum, fjölskyldu hans og gestum, en eignarhlutinn hefur aldrei verið leigður út. Þessar staðhæfingar erum við tilbúin til að staðfesta á hvaða vettvangi sem er, þar á meðal fyrir dómi.“*

Fyrir liggur endurútreikningur á lánum sóknaraðila nr. Æ, Z og Y framkvæmdur af Ernst&Young. Endurútreikningurinn miðast við 9. ágúst 2012. Sameiginlegar eftirstöðvar lána nr. Æ, Z og Y nema kr. 14.509.162 skv. endurútreikningnum, í samræmi við ákvæði laga nr. 151/2010, sbr. lög nr. 38/2001.

Þann 4. apríl 2012 sendi lögmaður sóknaraðila varnaraðila bréf þar sem óskað var eftir endurútreikningi á lánum nr. Z og Æ. Þá fór sóknaraðili fram á að varnaraðili endurskoðaði kröfu um dráttarvexti af láni nr. Y. Lánið hefði verið endurútreiknað en slitastjórnin hefði krafist sóknaraðila um dráttarvexti af gjaldföllum afborgunum fyrir tímabilið 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011. Nokkur tölvupóstsamskipti áttu sér stað á milli lögmanns sóknaraðila og varnaraðila. Þann 15. maí 2012 hafnaði varnaraðili öllum kröfum sóknaraðila.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 18. október 2012.

Þann 26. nóvember 2012 sendi varnaraðili lögmanni sóknaraðila bréf með afturköllun endurútreiknings á láni sóknaraðila nr. Y. Þar kom fram að þann 11. ágúst 2011 hefði sóknaraðila verið birtur endurútreikningur vegna skuldabréfs nr. Y fyrir mistök, en lánið uppfyllti hvorki skilyrði 18. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. 1. gr. laga nr. 151/2010 né bráðabirgðaákvæði X sömu laga, sbr. bráðabirgðaákvæði a.liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010. Fram kom að sóknaraðili hefði ekki átt rétt á endurútreikningi og hefði varnaraðili ákveðið að nýta sér rétt sinn til þess að afturkalla endurútreikninginn.

Þann 14. desember 2012 mótmælti lögmaður sóknaraðila afturköllun endurútreikningsins. Taldi hann að ákvörðun varnaraðila um endurútreikning láns sóknaraðila væri bindandi ákvörðun fyrir báða aðila.

Þann 20. desember 2012 barst sóknaraðila innheimtuviðvörðun frá innheimtufyrirtæki í Bretlandi, á heimilisfang hans í Bretlandi, vegna skuldar við varnaraðila.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að 1. Varnaraðila verði gert skylt að endurreikna lán nr. Z, upphaflega tekið hjá FF að höfuðstólsfjárhæð EUR 35.911,60, samkvæmt veðskuldabréfi útgefnu hinn 21. nóvember 2005; og lán nr. Æ, einnig upphaflega tekið hjá FF að höfuðstólsfjárhæð JPY 5.636.979, samkvæmt veðskuldabréfi útgefnu 11. maí 2007 til samræmis við fyrirmæli bráðabirgðaákvæðis X í lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. bráðabirgðaákvæði a liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010; 2. Varnaraðila verði gert skylt að fella niður dráttarvexti sem reiknaðir hafa verið af meintum gjaldföllum afborgunum láns nr. Y, upphaflega tekið hjá FF, að höfuðstólsfjárhæð EUR 100.000, samkvæmt veðskuldabréfi dags. 4. október 2004, á tímabilinu 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011; 3. Varnaraðila verði gert skylt að greiða allan málskostnað sóknaraðila, honum að skaðlausu, samkvæmt framlögðu málskostnaðaryfirliti frá Mörkinni lögmannsstofu og Ernst&Young.

Með bréfi lögmanns sóknaraðila, dags. 17. janúar 2013, óskaði hann eftir að fá að bæta við upphaflega kvörtun sína kvörtun yfir afturköllun á ákvörðun varnaraðila varðandi endurútreikning á láni nr. Y. Ítrekaði sóknaraðili gerðar kröfur um niðurfellingu dráttarvaxta af láni nr. Y.

Sóknaraðili kveðst í fyrsta lagi kvarta yfir því að varnaraðili hafi aðeins fallist á endurútreikning eins af þremur lánnum hans sem upphaflega hafi verið tekin hjá FF, tilgreind í erlendum myntum, en í raun bundin við gengi japansks jens og evru. Sóknaraðili hafi óskað eftir því við varnaraðila að slitastjórnin endurreiknaði einnig hin lánin tvö, til samræmis við bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. bráðabirgðaákvæði a liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010. Varnaraðili hafi hins vegar neitað ósk sóknaraðila þar sem varnaraðili telji sóknaraðila ekki falla undir fyrrnefnd bráðabirgðaákvæði vegna þess að sóknaraðili sé ekki skattskyldur á Íslandi; hann hafi ekki notað lánin til öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota; og að lán sóknaraðila séu í raun lán í erlendum myntum. Í öðru lagi sé kvartað yfir því að varnaraðili hafi reiknað dráttarvexti á lán nr. Y fyrir tímabilið 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011, samtals að fjárhæð kr. 2.492.807. Sóknaraðili telur enga heimild hafa verið fyrir álagningu dráttarvaxtanna.

Sóknaraðili kveðst hafa haldið tvö heimili allt frá árinu 2004. Annars vegar í Bretlandi, þar sem hann sé með skráð lögheimili, og hins vegar hér á landi með börnum sínum tveimur. Lán nr. Y hafi verið tekið hinn 4. október 2004 til að fjármagna kaup á íbúðarhúsnæði sóknaraðila að A. FF hafi tekið veð í fasteigninni að A til tryggingar láninu og hafi það veð síðar verið flutt yfir á núverandi heimili sóknaraðila að B. Á árinu 2005 hafi sóknaraðili fengið úthlutað lóð í Kópavogi til byggingar parhúss og hafi lóðaverðið numið um 6 milljónum króna. Í nóvember 2007 hafi sóknaraðili tekið lán nr. Z fyrir helmingi kaupverðsins frá FF. Lán nr. Æ hafi síðan verið tekið í maí 2007 til að standa straum af kostnaði við byggingarframkvæmdir að B. Bankinn hafi tekið tryggingu fyrir greiðslu láns nr. Æ í B.

Sóknaraðili kveður framangreind þrjú lán hafa verið tekin til öflunar íbúðarhúsnæðis sóknaraðila sem hann hafi haft til eigin nota hér á landi, fyrst að A og síðar að B. Húsið sem reist hafi verið á umræddri lóð sé parhús og hafi það verið reist sameiginlega af C, D og sóknaraðila. Sóknaraðili bendir á að C og D hafi staðfest að húsnæðið hafi verið reist til eigin nota M, fjölskyldu hans og gesta. Þessu ennfremur til stuðnings bendir sóknaraðili á að hann hafi ávallt fengið senda t.d. rafmagns- og hitareikninga á umrætt heimilisfang sem og aðrar tilkynningar og reikninga.

Varðandi 1. kröfulið sóknaraðila bendir hann á að húsnæði hans fyrst að A og síðan að B, hafi verið og sé enn til hans eigin nota, fjölskyldu hans og gesta, jafnvel þótt sóknaraðili sé ekki með skráð lögheimili þar. Lánin hafi verið tekin í þeim tilgangi að mæta kostnaði við öflun beggja fasteignanna og hafi sóknaraðili aldrei leigt umræddar fasteignir út. Framangreindu til stuðnings vísar sóknaraðili til kaupsamnings að A, dags. 8. október 2004 og kauptilboðs um A, dags. 12. september 2007, sem sýni kaup og sölu húsnæðisins, en lán nr. Y hafi upphaflega verið tekið til öflunar þess húsnæðis; tölvupóstsamskipta á milli sóknaraðila og starfsmanns FF um lán til að mæta helmingi lóðaverðs lóðarinnar að B; veðbandayfirlits yfir fasteignina að B sem sýni að sóknaraðili sé enn skráður eigandi húsnæðisins og m.a. að engir leigusamningar hafi nokkurn tíma verið þinglýstir sem kvöð á húsnæðinu; og reikninga sem gefnir hafi verið út vegna byggingarkostnaðar fasteignarinnar að B, en lán nr. Z og Æ hafi verið tekin til að mæta kostnaði við lóðakaup og byggingu.

Sóknaraðili telur sig hafa fullsannað að lán hans hjá FF hafi verið notuð til að afla hans eigin íbúðarhúsnæðis hér á landi. Sóknaraðili hafnar þannig algjörlega hvers konar rökum sem standi til annars, sem röngum og villandi.

Þá hafnar sóknaraðili alfarið rökum varnaraðila sem birtast í svarbréfi slitastjórnarinnar frá 15. maí 2012, um að sóknaraðili eigi ekki rétt á endurútreikningi þar sem hann sé skattskyldur erlendis. Slík túlkun sé fráleit. Lög nr. 151/2010 hafi breytt lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Eftir breytinguna kveði 18. gr. laga nr. 38/2001 á um uppgjör húsnæðislána sem neytendur hafi tekið og tengd séu gengisþróun. Í bráðabirgðaákvæði X sömu laga, sbr. bráðabirgðaákvæði a-liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010, komi fram að við afmörkun þeirra skuldbindinga sem falli undir uppgjörssákvæði 18. gr. skuli taka mið af skilyrðum b-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003 um tekjuskatt.

Sóknaraðili bendir á að skattskylda manna ráðist af heimilisfesti manna, eða lögheimili, og af því hversu lengi menn hafi dvalið hér á landi, sbr. 1. gr. laga nr. 90/2003. Almennt séð megi túlka ákvæði 1. mgr. b-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003 svo að maður þurfi að vera skattskyldur hér á landi skv. 1. gr. laga nr. 90/2003 til að eiga rétt á vaxtabótum. Sé litið til athugasemda með bráðabirgðaákvæði a-liðar (X) 2. gr. í frumvarpi til laga nr. 151/2010 sé hins vegar ljóst að ætlun löggjafans hafi ekki verið að útiloka lántakendur hér á landi, sem séu skattskyldir erlendis frá endurútreikningi lána sinna. Í athugasemdunum komi skýrt fram að ekki skuli líta til formaskilyrða b-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003 þegar ákvarðað sé hvort að aðili eigi rétt á vaxtabótum samkvæmt ákvæðinu, heldur skuli aðeins taka mið af efnisskilyrðum ákvæðisins, þ.e. hvort lán hafi verið aflað til kaupa eða byggingar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Þannig ráði ekki úrslitum hvort skuld hafi verið skráð í skattframtali eða ekki.

Sóknaraðili bendir á að með hliðsjón af athugasemdum með bráðabirgðaákvæði a-liðar (X) 2. gr. í frumvarpi til laga nr. 151/2010 verði að telja óumdeilt að skýra skuli bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. a-liður (X) 2. gr. laga nr. 151/2010 þannig að aðeins skuli líta til efnisskilyrða þegar ákvarðað sé hvort

að erlent lán sem tengt sé við gengi íslensku krónunnar, uppfylli skilyrði endurútreiknings. Samkvæmt því skipti máli hvort lántakandi hafi notað húsnæðislán sitt til öflunar húsnæðis til eigin nota. Ekki skuli horfa til formskilyrðisins um hvort að viðkomandi sé með heimilisfesti og sé skattskyldur hér á landi, enda sé það beinlínis tekið fram í athugasemdum að slíkt ráði ekki úrslitum. Sú niðurstaða verði að teljast rétt, að öðrum kosti væri fasteignaeigendum hér á landi sem tekið hafi húsnæðislán hjá íslenskri fjármálastofnun til kaupa á íbúðarhúsnæði til eigin nota mismunað eftir heimilisfesti sínu.

Sóknaraðili vísar til þess að bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. bráðabirgðaákvæði a-liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010 kveði á um að afmarka skuli þær skuldbindingar sem falli undir ákvæðið samkvæmt skilyrðum ákvæðis B-liðar 68. gr. laga nr. 38/2001. Lán sóknaraðila sem sé neytandi í viðskiptum við fjármálafyrirtæki hafi verið notuð til öflunar húsnæðis til eigin nota. Lán nr. Æ gog Z falli því að framangreindri afmörkun.

Þá sé jafnframt bent á að form lána sóknaraðila sé slík að skilyrði framangreinds ákvæðis séu uppfyllt. Heiti skuldabréfanna eitt og sér gefi til kynna að um skuld í erlendum gjaldmiðlum sé að ræða, líkt og varnaraðili hafi haldið fram, en ákvæði bréfanna gefi til kynna að um skuld í íslenskum krónum sé í raun að ræða, sem séu gengistryggð miðað við gengi íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum. Lán nr. Æ beri með sér að láninu hafi verið ráðstafað í íslenskum krónum inn á tékkareikning skuldara. Þá beri tilgreining bréfsins á skuldfærslureikningi sömuleiðis með sér að endurgreiðsla afborgana lánsins hafi átt að fara fram í íslenskum krónum. Framangreint gefi til kynna að tilhögun útgreiðslu og endurgreiðslu afborgana lánsins hafi verið í íslenskum krónum, bundið við gengi japansks jens.

Með vísan til alls framangreinds ítrekar sóknaraðili kröfur sínar um að F endurreikni lán nr. Æ og Z til samræmis við bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. bráðabirgðaákvæði a-liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010.

Varðandi 2. kröfulið vísar sóknaraðili til þess að gegn eigin rökum hafi varnaraðili endurreiknað eitt af þremur lánnum sóknaraðila, þ.e. lán nr. Y. Áhrif endurútreikningsins hafi þó ekki verið mikil og hafi sóknaraðili kannað forsendur útreikningsins. Þá hafi komið í ljós að varnaraðili hafi bætt dráttarvöxtum á höfuðstól lánsins vegna gjaldfallinna afborgana af láninu á tímabilinu 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011. Nemi dráttarvextirnir samkvæmt forsendum útreikningsins kr. 2.492.807.

Sóknaraðili heldur því aðallega fram að lán nr. Y hafi ekki verið í vanskilum á umræddu tímabili. Á umræddu tímabili hafi sóknaraðili verið í nánnum samskiptum við slitastjórn FF, enda hafi algjör óvissa verið um hvernig fara skyldi með lán líkt og lán hans, og eins og síðar hafi komið í ljós hafi lánið verið ákvarðað ólögsmætt og endurreiknað af hálfu varnaraðila. Á umræddu tímabili hafi sóknaraðili réttilega enga greiðsluseðla fengið senda heim til sín frá varnaraðila, enda verði ekki séð hvernig ákvaða hafi mátt hver afborgun af höfuðstól og vöxtum lánsins skyldi vera á umræddu tímamarki. Þegar um ólögsmætt lán sé að ræða verði samkvæmt almennum reglum samninga- og kröfuréttar að ákvarða nýtt endurgreiðsluferli með nýjum samningi á milli aðila, líkt og gert hafi verið þegar lánið hafi loksins verið endurreiknað, áður en hægt hafi verið að ákvarða afborganir af höfuðstól og vöxtum. Á því tímamarki sem dráttarvextirnir hafi verið reiknaðir hafi skylda sóknaraðila ekki verið þekkt enda hafi lánið verið ólögsmætt og því fráleitt að halda því fram að lánið hafi verið í vanskilum, enda hafi sóknaraðili aldrei fengið tilkynningu um greiðsluskyldu sína á umræddu

tímamarki. Hin réttmæta krafa varnaraðila samkvæmt hinu endurútreiknaða láni hafi verið ómöguleg fyrir sóknaraðila að efna á þessum tíma enda hafi hún ekki verið þekkt. Þar af leiðandi hafi ekki verið um nein vanskil að ræða og því hafi álagning dráttarvaxta, hins samningsbundna vanefndaúrræðis, verið óheimil. Í þessu tilviki eigi kröfuhafinn, varnaraðili, alla sök. Skilmálar lánsins hafi verið einhliða samdir af hálfu varnaraðila og hafi síðar komið í ljós að skilmálarnir hafi verið ólögmetir. Sóknaraðili hafnar því alfarið að hann skuli bera hallann af því að umrætt lán hafi verið ólögmett og að ómögulegt hafi af þeim sökum verið fyrir hann að efna lánið á því tímabili sem um ræði. Óvissuna hafi mátt rekja til atvika sem varði fjármálafyrirtækið. Sóknaraðili telur ljóst, út frá almennum reglum samninga- og kröfuréttar, að ólögmett lán geti ekki verið í vanskilum. Þar af leiðandi geti varnaraðili ekki beitt samningsbundnum vanefndaúrræðum á því tímamarki sem um ræði.

Fallist úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki ekki á framangreind sjónarmið sóknaraðila bendir sóknaraðili á máli sínu til stuðnings, að samkvæmt almennum reglum kröfuréttar hvíli á samningsaðila skylda að tilkynna viðsemjanda sínum svo fljótt sem verða megi ef hann ætli að beita vanefndaúrræðum vegna meintra vanefnda gagnaðila síns, s.s. krefjast dráttarvaxta. Ástæða þess að slitastjórnin hafi ekki tilkynnt sóknaraðila um dráttarvextina, né gjalddaga hins ólögmeta láns kunni að vera sú að slíkt hafi ekki verið hægt á þeim óvissutímum sem um hafi rætt. Það að reikna dráttarvexti fyrir umrætt tímabil eftir á og leggja vextina við endurútreikning láns sóknaraðila sé óforsvaranleg hegðun af hálfu varnaraðila. Sóknaraðili hafi komist að álagningunni fyrst einu og hálfu ári eftir að afborgunin sem hafi verið í meintri vanefnd hafi gjaldfallið. Dráttarvaxtakrafan hafi þá verið orðin gríðarlega há og sóknaraðila hafi ekki verið gefinn neinn kostur á að bregðast við meintum vanefndum og koma þannig í veg fyrir þessa gríðarlegu uppsöfnun dráttarvaxta. Þar að auki hafi slitastjórnin vanrækt skyldu sína til að draga úr ætluðu tjóni sínu, sbr. til hliðsjónar 1. mgr. 54. gr. laga nr. 48/2003 um neytendakaup. Í því samhengi verði jafnframt að líta til þess að sóknaraðili hafi verið í fjárhagslegri stöðu til að koma í veg fyrir umrædda uppsöfnun dráttarvaxta og hefði hann að sjálfsgöðu brugðist við hefði honum verið gert viðvart um meinta vanefnd. Vanræksla varnaraðila hafi leitt til þess að sóknaraðili sé nú krafinn um dráttarvaxtafjárhæð sem sé mjög há fyrir einstakling að bera og byggja hún jafnframt á ólögmetum grunni.

Þá byggir sóknaraðili á því að hann sé neytandi í viðskiptum við fjármálafyrirtæki þar sem atvik séu með mjög sérstökum hætti, enda sé fjármálafyrirtækið í slitameðferð og hafi á þeim tíma sem um ræði verið alls óvíst um meðferð lána, líkt og hans eigin. Framsetning varnaraðila á innheimtu hinnar ólögmetu dráttarvaxtakröfu verði að teljast sérlega ósanngjörn og andstæð góðri viðskiptavenju. Vísar sóknaraðili í því tilliti til almennra reglna kröfu- og samningaréttar og 1. mgr. 19. gr. laga nr. 161/2002. Varnaraðili sem sé fjármálafyrirtæki í viðskiptum við sóknaraðila, sem sé neytandi, verði að vera sá aðili sem beri hallann af ólögmetri framsetningu lánasamnings fyrirtækisins og þeirri óvissu sem skapast hafi á fjármálamörkuðum vegna slíkra lána í kjölfar fjármálahrunsins. Þá verði varnaraðili að bera hallann af því að hafa ekki tilkynnt sóknaraðila á nokkurn hátt eða gert honum á annan hátt viðvart, bæði um gjalddaga hins ólögmeta láns og fyrirhugaða óréttmæta beitingu hins samningsbundna vanefndaúrræðis.

Varðandi 3. kröfulið vísar sóknaraðili til þess að mál hans gagnvart varnaraðila hafi staðið yfir í langan tíma, allt frá nóvember 2011. Sóknaraðili hafi reynt að ná fram sáttum við slitastjórnina m.a. með því að bjóðast til að greiða upp allar skuldir sínar, að teknu tilliti til endurútreiknings lána hans. Í stað þess að sýna nokkra tilburði til þess að sætta málið og ljúka því hafi varnaraðili hafnað kröfum, tilboði og sáttatillögum sóknaraðila. Sóknaraðili hafi orðið fyrir umtalsverðum kostnaði í tengslum við samskipti sín við varnaraðila og telji hann rétt að varnaraðili beri þann kostnað, sóknaraðila að skaðlausu samkvæmt málskostnaðaryfirliti frá Mörkinni lögmannsstofu og endurskoðunarskrifstofunni Ernst&Young.

Með bréfi sóknaraðila dags. 17. janúar 2013 óskaði sóknaraðili að bæta við upphaflega kvörtun sína kvörtun yfir ákvörðun varnaraðila um að afturkalla endurútreikning láns nr. Y. Benti sóknaraðili á að ljóst væri að ráðstöfunar- og endurgreiðslureikningur láns nr. Y væri tékkareikningur í íslenskum krónum. Það væri því ljóst að ráðstöfun og endurgreiðsla umrædds láns, sem var húsnæðislán til neytanda, sbr. 4. gr. laga nr. 121/1994, miðaðist við umbreytingu yfir í íslenska mynt, líkt og hin tvö lánin. Lánið félli því undir bráðabirgðaákvæði X. laga nr. 38/2001, sbr. a liður (X) 2. gr. laga nr. 151/2010.

Sóknaraðili bendir á að varnaraðili vísi til dóms Hæstaréttar í máli nr. 524/2011 til stuðnings ákvörðun sinni. Sá dómur kveði á um að lán líkt og lán nr. Y séu að forminu til ólögmæt. Hins vegar sé ljóst af orðalagi framangreinds bráðabirgðaákvæðis og athugasemda með frumvarpi til laga nr. 151/2010 að ekki skuli horft á undirliggjandi sammingsform þeirra skuldbindinga sem þar eigi undir, heldur skuli horfa til efnisskilyrða lánveitingar, þ.e. tilgang lántökunnar, útgreiðslu lánsins og endurgreiðslu. Dómurinn fjalli ekki um það álitaefni og telur sóknaraðili hann því ekki varða mál þetta með beinum hætti.

Bendir sóknaraðili á að önnur rök varnaraðila séu að umrætt lán sóknaraðila uppfylli ekki skilyrði laganna til að teljast húsnæðislán til öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Sóknaraðili hafnar þeim rökstuðningi sem röngum með vísan til þess sem fram komi í kvörtun hans og síðar í þessum athugasemdum. Sóknaraðili bendir á að framangreindar og eftirfarandi málsástæður eigi jafnt við um öll lánin sem nú sé deilt um.

Þá bendir sóknaraðili á að varnaraðili vísi til þess að fyrirvarinn sem birtur hafi verið með ákvörðun hans um endurútreikning réttlæti ákvörðun hans. Sóknaraðili telur aðallega umræddan fyrirvara, sem flokka megi sem lausnarskilyrði skv. fræðunum, þ.e. að loforðsgjafi losni undan skuldbindingu sinni séu tiltekin skilyrði uppfyllt, ólögmætan, sbr. neðangreint.

Í fyrsta lagi telur sóknaraðili afturköllun varnaraðila vera brot á meginreglum samninga- og kröfuréttar um skuldbindingargildi loforða og samninga. Ákvörðun varnaraðila um endurútreikning lánsins hafi falið í sér skuldbindandi loforð af hálfu varnaraðila. Á þeim grundvelli sé endurútreikningurinn bindandi fyrir varnaraðila.

Sóknaraðili telur í öðru lagi að fyrirvarinn sé ólögmætur þar sem hann sé:

a) Of víðtækur og óljós um hvaða forsendur og upplýsingar liggi lausnarskilyrðinu til grundvallar og leysi varnaraðila undan skuldbindingum sínum, komi síðar í ljós að þær séu rangar. Fyrirvarinn sé þannig ekki takmarkaður að neinu leyti og haldi hann gagnaðilum varnaraðila, sem hér séu neytendur í viðskiptum við fjármálafyrirtæki í óvissu. Nú haldi varnaraðili því fram að endurútreikningurinn hafi verið birtur sóknaraðila fyrir mistök. Engar nýjar upplýsingar hafi komið fram um hag sóknaraðila síðan lánið hafi verið endurútreiknað. Þannig hafi varnaraðili á sínum

tíma verið kunnugt um heimilisfesti sóknaraðila og aðstöðu hans. Það sé því ekki hægt að halda því fram að lánið hafi verið endurútreiknað á grundvelli rangra upplýsinga. Það sé jafnframt ótrúverðugt af hálfu varnaraðila að halda því núna fram, 15 mánuðum eftir endurútreikning, að endurútreikningurinn hafi verið gerður fyrir mistök. Sóknaraðili bendir á að afturköllunin komi fyrst fram eftir að hann kvarti til úrskurðarnefndarinnar yfir viðskiptum sínum við varnaraðila. Hvað sem því líði sé fyrirvarinn allt of víðtækur og óskýr, sérstaklega í ljósi aðstöðumunar aðilanna og í ljósi þess að varnaraðili samdi fyrirvarann einhliða. Sóknaraðili byggir á því að fyrirvarinn réttlæti ekki undantekningu frá meginreglu samninga- og kröfuréttar um skuldbindingargildi samninga og loforða. Þessu til viðbótar bendir sóknaraðili á hina almennu viðteknu lögskýringarreglu að undantekningar frá meginreglu beri að skýra þröngt, þá sérstaklega séu þær íþyngjandi líkt og í máli þessu;

b) Saminn einhliða af hálfu fjármálafyrirtækisins L, án nokkurra möguleika sóknaraðila, sem sé neytandi í viðskiptum við fjármálafyrirtæki, til að hafa áhrif á efni hans. Það sjáist best af því hvað fyrirvarinn sé víðtækur, án nokkurra takmarkana og sérstaklega hliðhollur varnaraðila, og þá jafnframt íþyngjandi fyrir sóknaraðila. Með hliðsjón af framangreindu telur sóknaraðili fyrirvarann ganga gegn ákvæði 19. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, sem kveði á um að fjármálafyrirtæki skuli starfa í samræmi við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti og venjur á fjármálamarkaði;

c) Ótímabundinn sem auki á óvissu sóknaraðila og annarra neytenda sem eigi í viðskiptum við varnaraðila. Slík óvissa gangi ennfremur freklega gegn tilgangi og markmiðum laga nr. 151/2010, sbr. lög nr. 38/2001, sem hafi einmitt verið að sporna við fjármálaóstöðugleika og óvissu heimilanna í landinu í kjölfar efnahagshrunsins. Fyrirvarinn hljóti því þegar af þeirri ástæðu að vera ólögmatúr. Til hliðsjónar bendir sóknaraðili á 8. gr. laga nr. 40/2002 um fasteignakaup þar sem fram komi að ótímabundnir fyrirvarar í kaupsamningum um fasteignir geti aldrei varað lengur en til tveggja mánaða. Rökin á bak við það séu að koma í veg fyrir óvissu á fasteignamarkaði.

Í þriðja lagi telur sóknaraðili fyrirvarann ganga gegn ákvæði 36. gr. laga nr. 7/1936 um sammingsgerð, umboð og ógilda löggerninga enda sé hann bersýnilega ósamngjarn.

Í ljósi ofangreinds telur sóknaraðili að víkja beri fyrirvaranum til hliðar. Verði ekki fallist á það heldur sóknaraðili því fram til vara að varnaraðila hafi ekki tekist sönnun um að lausnarskilyrði fyrirvarans séu fram komin, en hann beri sönnunarbyrðina í þeim efnum, sbr. dómur Hæstaréttar í máli nr. 216/1991. Varnaraðili sé enn bundinn af ákvörðun sinni.

Sóknaraðili bendir á að í staðfestingu á endurútreikningi frá L komi fram að láninu hafi verið „breytt í óverðtryggt lán með jöfnum afborgunum í íslenskum krónum“ í samræmi við lagaskyldu skv. bráðabirgðaákvæði X í lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Þar komi jafnframt fram að „lántaki hafi staðfest endurútreikninginn í útibúi L“ og að hann hafi „kynnt sér endurútreikninginn og kjósi að eftirleiðis verði endurgreiðslufyrirkomulag lánsins skv. leið 1“. Dagsetning samþykktarinnar sé 18. ágúst 2011, en endurútreikningurinn hafi verið birtur sóknaraðila 11. ágúst 2011. Enginn fyrirvari sé um betri rétt varnaraðila í umræddri samþykkt. Fyrirvarinn sem varnaraðili hafi vísað til og hafi verið birtur með tilkynningu til sóknaraðila um endurútreikning láns nr. Y hafi því ekkert gildi gagnvart sóknaraðila, enda komi hann ekki fram í samþykktinni á milli aðila málsins, þar sem endurútreikningurinn sé staðfestur.

Sóknaraðili telur það liggja ljóst fyrir sbr. staðfestingu á endurútreikningi a) að sóknaraðili hafi aldrei samþykkt endurútreikninginn með fyrirvara um betri rétt varnaraðila. Af þeirri ástæðu einni beri að vísa frá kröfu varnaraðila um að afturkalla endurútreikning láns nr. Y, sbr. meginreglur samninga- og kröfuréttar um skuldbindingargildi samninga; b) með því að samþykkja fyrirvaralaust umræddan endurútreikning, hafi bankinn sjálfviljugur afsalað sér meintum stjórnarskrárbundnum eignarrétti og afturvirkum kröfuréttindum sem felist í honum. Mál þetta sé því frábrugðið m.a. úrskurði nefndarinnar frá 15. mars 2013 í máli nr. 198/2012 sem varnaraðili hafi vísað til. Hafi varnaraðili viljað byggja á umræddum fyrirvara hefði hann þurft að koma fram í samþykktinni á milli aðilanna sem feli í sér staðfestingu endurútreikningsins. Endurútreikningurinn hafi þannig verið staðfestur fyrirvaralaust.

Sóknaraðili telur einnig ljóst að varnaraðili hafi haldið því fram ranglega í bréfi sínu frá 27. mars sl. að ekki liggi fyrir neinn samningur á milli varnaraðila og sóknaraðila um nýja stöðu skuldabréfsins og að varnaraðili hafi aldrei samþykkt endurútreikninginn. Með vísan til framangreinds sé þessum staðhæfingum alfarið hafnað af hálfu sóknaraðila.

Sóknaraðili ítrekar að krafa hans um endurútreikning byggist á bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. a liður (X) 2. gr. laga nr. 151/2010 og taki hún til allra þriggja lána sóknaraðila, verði fallist á afturköllun varnaraðila á endurútreikningi láns nr. Y.

Sóknaraðili bendir á að varnaraðili vísi til þess að lán sambærileg lánnum sóknaraðila séu lögmæt lán í erlendri mynt að forminu, sbr. dómur Hæstaréttar í máli nr. 524/2011. Sóknaraðili áréttar að kvörtun hans lúti aðallega að skyldu varnaraðila, samkvæmt bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. lög nr. 151/2010, til að endurreikna lánin, enda sé ljóst að útgreiðsla lánanna og endurgreiðsla hafi verið í íslenskum krónum, sem miðast hafi við gengi erlendra gjaldmiðla. Dómurinn fjalli hins vegar um form skuldbindinga líkt og sóknaraðila og hafi hann því ekki beint fordæmisgildi um það álitaefni sem um sé deilt.

Sóknaraðili vísar til þess að ákvæði 72. gr. stjórnarskrárinnar standi endurútreikningi húsnæðislána skv. framangreindu lagaákvæði ekki í vegi, líkt og varnaraðili haldi fram. Sé um skerðingu á eignarrétti að ræða sé óumdeilt skv. ákvæði 72. gr. að hún sé heimil a) krefjist almenningsþörf þess; b) lagafyrirmæli komi til; c) fullt verð komi fyrir þá eign sem skert sé.

Sóknaraðili telur jafnframt óumdeilt í málinu að a) rík almenningsþörf hafi legið b) til grundvallar setningar laga nr. 151/2010, sem sett hafi verið með það sjónarmið að leiðarljósi að tryggja hagsmuni einstaklinga sem tekið hafi gengisbundin húsnæðislán. Taka hafi átt á sambærilegum málum með sambærilegum hætti, þegar einstaklingar hafi átt í hlut, án tillits til forms skuldbindinga. Samningsform skuldbindinga neytenda sé þannig óháð vernd laganna.

Sóknaraðili bendir á að eins og varnaraðili bendi á sé verndarandlag laganna hið sama og andlag 71. gr. stjórnarskrárinnar og lagt sé upp úr því að jafna hlut þeirra einstaklinga sem tekið hafi lán í sama tilgangi, þ.e. til húsnæðiskaupa. Grundvallist það á jafnræðisrökum. Varnaraðili byggir vörn sína m.a. á því að sóknaraðili, sem sé íslenskur ríkisborgari sem eigi eignir hér á landi, hafi afsalað sér rétti sínum til verndar íslenskra laga þar sem hann búi og starfi erlendis. Athugasemdir þessar séu rökleysa og telur sóknaraðili óþarfi að svara þeim sérstaklega. Sóknaraðili telur sig njóta sömu réttinda og aðrir einstaklingar sem tekið hafi húsnæðislán til öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota hér á landi.

Þá telur sóknaraðili aðstöðu sína ekki verða jafnaða við aðstöðu lögaðila, líkt og varnaraðili hafi reynt að sýna fram á. Aftur sé um óskiljanlega staðhæfingu af hálfu varnaraðila að ræða. Þá fullyrði varnaraðili einnig að sóknaraðili hafi ekki beðið neins tjóns af þeim „gríðarlegu sveiflum sem orðið hafa á gengi íslensku krónunnar gagnvart öðrum gjaldmiðlum“, án þess að leggja fram nein gögn máli sínu til stuðnings. Sóknaraðili hafnar þessum fullyrðingum sem röngum og ósönnuðum, enda hafi hann líkt og aðrir einstaklingar sem tekið hafi lán til öflunar á íbúðarhúsnæði hér á landi orðið fyrir umtalsverðu tjóni og óvissu um fjárhagslega hagsmuni sína í kjölfar efnahagshrunsins.

Sóknaraðili telur að sjónarmið varnaraðila sem fram komi í athugasemdum hans verði að teljast gróft brot á hinni almennu jafnræðisreglu 65. gr. stjórnarskrárinnar, en meginmarkmið hennar sé að koma í veg fyrir að tveir menn í sömu aðstöðu fái mismunandi meðferð eða mismunandi úrlausn mála sinna á ólögumæt看 hátt, sem engar málefnalegar ástæður réttlæti. Varnaraðili hafi endurreiknað lán fjölmargra lántaka hér á landi, sem séu sambærileg lánnum sóknaraðila, en lántakendurnir eigi lögheimili á Íslandi. Sóknaraðili telur að verði fallist á kröfur varnaraðila og hann sviptur lögbundnum rétti til endurútreiknings lána sinna á grundvelli lögheimilis hans, efnahags eða stöðu að öðru leyti, þá felist í því gróft brot á jafnræðisreglunni. Varnaraðili hafi ekki lagt fram nein málefnaleg sjónarmið eða rök sem réttlæti slíka mismunun.

c) Jafnvel þótt rök stæðu til þess að bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. a liður (X) 2. gr. laga nr. 151/2010 fæli í sér ólögumæta eignaskerðingu hjá varnaraðila þá hafnar sóknaraðili því að krafa varnaraðila nái fram að ganga gagnvart honum á þeim grundvelli. Slíkt ætti frekar að leiða til bótaskyldu ríkissjóðs gagnvart varnaraðila, vegna þess tjóns sem varnaraðili kunni að hafa hlotið af meintri ólögumætri eignaskerðingu laganna.

Sóknaraðili bendir á að í frétt sem varnaraðili hafi lagt fram komi fram að íslenska ríkið hafi leitað eftir skaðleysisyfirlýsingu lánveitenda áður en lög nr. 151/2010 hafi verið sett, sem lánveitendur hafi neitað. Það að ríkið hafi óskað eftir skaðleysisyfirlýsingu frá bönkunum og með hliðsjón af lögskýringargögnum með lögum nr. 151/2010, staðfesti að forsenda löggjafans við lagasetninguna hljóti að hafa verið sú að ríkissjóður tæki á sig bótaskyldu yrði leitt í ljós að lögin fælu í sér ólögumæta eignaskerðingu. Þessu til stuðnings vísast til dóms Hæstaréttar í máli nr. 274/2010. Andstætt því sem ræði um í dómi Hæstaréttar telur sóknaraðili ljóst að ríkið hafi í máli þessu gengið út frá því að það kynni að verða bótaskyldt vegna hinnar umdeildu lagasetningar.

Með vísan til framangreinds hafnar sóknaraðili því alfarið að 72. gr. stjórnarskrárinnar og reikniregla 18. gr. laga nr. 38/2001 komi í veg fyrir að öll þrjú lán sóknaraðila verði endurútreiknuð og að krafa varnaraðila gagnvart sóknaraðila nái fram að ganga. Þar að auki bendir sóknaraðili á að fordæmisgildi tilvitnaðra dóma Hæstaréttar nr. 600/2011 og 464/2012 sé ekkert í máli þessu enda séu álitaefnin sem þar séu uppi allt önnur en hér.

Sóknaraðili hafnar öllum þeim rökum sem fram koma í athugasemdum varnaraðila er lúta að því að lán hans hafi ekki verið notuð til öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota, sem röngum og ósönnuðum.

Í fyrsta lagi bendir sóknaraðili á að í tilvitnuðum úrskurði úrskurðarnefndarinnar nr. 103/2011 sé um að ræða sumarbústað, ekki íbúðarhúsnæði

á höfuðborgarsvæðinu. Eðli og notkun slíks húsnæðis sé ólíkt. Úrskurðurinn hafi því ekki fordæmisgildi hér.

Sóknaraðili mótmælir ekki að hann eigi lögheimili erlendis. Hins vegar bendir sóknaraðili á í öðru lagi að hann hafi hér fasta búsetu og búi að jafnaði stóran hluta ársins hér á landi til að sinna ýmsum verkefnum og skyldum, m.a. börnum sínum tveimur sem eigi lögheimili hér á landi hjá móður sinni. Sóknaraðili bendir á að væri búseta hans hér á landi eins smávægileg og varnaraðili vilji meina þá hefði hann varla þörf á því að halda úti rúmlega 300 fm² íbúðarhúsnæði hér á landi með þeim kostnaði sem af því hljótist. Væri sumarbústaður eða orlofshúsnæði þá eflaust hagkvæmari kostur.

Í þriðja lagi bendir sóknaraðili á að eins og fram komi í athugasemdum með frumvarpi til laga nr. 151/2010 hafi skattskylda ekki úrslitagildi um rétt til endurútreiknings, né varpi hún nokkru ljósi á það hvort íbúðarhúsnæði teljist vera til eigin nota í skilningi ákvæðisins.

Sóknaraðili telur í fjórða lagi rök varnaraðila um að þar sem öldruð móðir sóknaraðila sé með skráð lögheimili að B sé ljóst að húsnæðið sé ekki nýtt af honum sjálfum, fráleit. Sóknaraðili bendir á að jafnvel þótt hann deili húsnæði með móður sinni þá hefði það ekki nokkur áhrif að lögum. Móðir sóknaraðila sé fjölskyldumeðlimur hans og að halda því fram að tilgangur þeirra laga sem hér um ræði sé að skerða rétt einstaklinga til að deila húsnæði með fjölskyldumeðlimum séu rök sem brjóti freklega gegn 71. gr. stjórnarskrárinnar. Eins og varnaraðila eigi að vera kunnugt um sé raunin sú að húsnæðið að B skiptist upp í tvo eignarhluta og sé íbúðin sem móðir sóknaraðila búi í algjörlega afmörkuð frá hluta sóknaraðila og ekki innangengt þar á milli. Skipting eignarhlutanna hafi ekki enn farið fram hjá Kópavogsbæ þar sem hún strandi á uppgjöri við varnaraðila, sem sé með veð í húsinu.

Sóknaraðili bendir í fimmta lagi framangreindu til stuðnings á dóm Hæstaréttar í máli nr. 604/2010. Þar komi fram að ásetningur við kaup sé það sem skipti máli. Þannig komi ekki að sök þótt húsnæði sé ekki notað til eigin nota.

Í sjötta lagi hafnar sóknaraðili rökum varnaraðila um að húsnæði hans að B sé orlofshúsnæði. Í skilgreiningu á hugtakinu orlofshús í Lögfræðiorðabók með skýringum frá árinu 2008 komi fram að um sé að ræða húsnæði sem ætlað sé til „*afmarkaðrar skemmtidvalar í sumarleyfum eða öðrum leyfum notenda*“. Þá komi jafnframt fram að slík húsnæði séu „*gjarnan í eigu stéttarféлага eða annarra hagsmunaféлага, ætlaðar til notkunar fyrir félagsmenn*“. Með vísan til framangreinds og þeirra gagna og raka sem sóknaraðili hafi lagt fram í málinu sé fráleitt að halda því fram að húsnæði hans að B sé orlofshúsnæði. Varnaraðili hafi ennfremur ekki lagt fram nein gögn máli sínu til stuðnings og séu tilhæfulausar staðhæfingar hans því með öllu innihaldslausar og ósannaðar.

Sóknaraðili undirstrikar að öll þrjú lán hans sem hér séu til umræðu hafi verið nýtt til öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota, fyrst að A og síðar að B og hafi hann búið á báðum stöðum og geri enn að B. Varnaraðili hafi ekki lagt fram nein gögn eða rök sem hnekkt geti þeirri fullyrðingu, þrátt fyrir tilraunir í athugasemdum sínum. Sóknaraðili bendir jafnframt á að hann hafi oft boðið fulltrúa varnaraðila í heimsókn til sín til að staðreyna búsetuna. Varnaraðili hafi ekki þekkt boðið.

Sóknaraðili ítrekar að honum hafi aldrei borist innheimtuviðvörðun vegna láns nr. Y. Skjalið sem varnaraðili hafi lagt fram hafi ekkert sönnunargildi enda sanni það ekki að sóknaraðili hafi mótttekið viðvörðunina.

Sóknaraðili bendir á að nú síðast fyrir jól hafi varnaraðili sent lán hans í innheimtu hjá innheimtustofnun í Bretlandi fyrir mistök, þrátt fyrir að vera augljóslega fullkunnugt um heimilisfang hans að B. Sóknaraðili telur það lýsandi fyrir samskiptaleysi og ólag á skipulagi varnaraðila innanhúss og þar með styðja rök hans um að innheimtuviðvörðunin og gjaldfellingartilkygning láns nr. Y hafi aldrei verið send, enda fullyrði sóknaraðili að hann hafi aldrei móttakið hana.

Að lokum ítrekar sóknaraðili gerðar kröfur í kvörtun um niðurfellingu dráttarvaxta af láni nr. Y og hafnar athugasemdum varnaraðila sem röngum og ósönnuðum að því marki sem þær fari í bága við sjónarmið sóknaraðila.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili vill í upphafi geta þess að endurútreikningur láns nr. Y hafi verið afturkallaður, sbr. bréf varnaraðila frá 26. nóvember 2012, en hann hafi verið birtur sóknaraðila fyrir mistök. Réttur varnaraðila til afturköllunar endurútreikningsins sé í samræmi við svohljóðandi fyrirvara sem gerður hafi verið við birtingu hans þann 15. ágúst 2011: „Gerður er fyrirvari við birtingu endurútreikningsins þess efnis að hann, ásamt þeim forsendum og upplýsingum sem honum tengjast, kann að vera rangur. L áskilur sér rétt til að afturkalla endurútreikninginn og eftir atvikum birta nýjan endurútreikning. Jafnframt kann að vera að endurútreikningurinn hafi verið sendur fyrir mistök, eigi viðkomandi ekki rétt á endurútreikningi.“ Með vísan til þessa sé ljóst að afstaða varnaraðila til lána sóknaraðila nr. Z, Æ og Y sé sú hin sama. Ekkert þeirra uppfylli skilyrði endurútreiknings, hvorki samkvæmt 18. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. 1. gr. laga nr. 151/2010 né bráðabirgðaákvæði X sömu laga, sbr. a-liður (X) 2. gr. laga nr. 151/2010.

Krafa varnaraðila byggir aðallega á því að bráðabirgðaákvæði X standist ekki stjórnarskrá og því verði endurútreikningur lána sóknaraðila ekki knúinn fram á grundvelli ákvæðisins.

Varnaraðili telur að óumdeilt virðist í málinu að lán sóknaraðila séu lán í erlendri mynt enda byggji fyrsta krafa sóknaraðila á bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. bráðabirgðaákvæði a liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010 en ekki ákvæði 18. gr. laga nr. 38/2001, sbr. 1. gr. laga nr. 151/2010, sem gildi um endurútreikning gengistryggðra lána í íslenskum krónum.

Varnaraðili vísar til þess að það hafi verið staðfest í dómum Hæstaréttar, og vísast þá einkum til máls nr. 524/2011, að lán sambærileg lánnum sóknaraðila séu lögmæt lán í erlendri mynt. Bendir varnaraðili á að skuldaskjölin beri með sér að vera veðskuldabréf í erlendri mynt. Lánsfjárhæðir séu einungis tilgreindar í erlendum myntum, evrum og japönskum jenum, og beri skuldbindingarnar breytilega LIBOR vexti. Við skilmálabreytingar láns nr. Y hafi upphafleg lánsfjárhæð ávallt verið tilgreind í hinni erlendu mynt sem og eftirstöðvar lánsins. Öðrum lánnum hafi ekki verið skilmálabreytt. Í skuldaskjölum lánanna hafi íslenskrar fjárhæðar eða jafnvirði í íslenskum krónum aldrei verið getið.

Með vísan til þess að Hæstiréttur hafi staðfest að þeir samningar sem kveði á um skuldbindingu í erlendri mynt séu lögmætir og feli ekki í sér ólögmæta gengistryggingu telur varnaraðili bráðabirgðaákvæði X vera í hróplegri andstöðu við eignarréttarákvæði 72. gr. stjórnarskrár. Byggir varnaraðili á því að með almennum

lögum sé ekki unnt að hrófla með afturvirkum og íþyngjandi hætti við efni skuldbindinga sem stofnað hafi verið til í samræmi við gildandi lög á hverjum tíma

Varnaraðili bendir á að til skuldbindinga sóknaraðila hafi verið stofnað á árunum 2004 til 2007. Á þeim tíma hafi ríkt frelsi í gjaldeyrismálum hér á landi svo og frelsi til þess að ákveða hvert efni samnings skyldi vera. Í lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. 13. og 14. gr. þeirra, sé óheimilt að binda skuldbindingar í íslenskum krónum við gengi erlendra gjaldmiðla. Lögunum sé þó ekki ætlað að takmarka rétt manna til að semja um skuldbindingu í erlendri mynt, sbr. ræða utanríkisráðherra við setningu laganna. Með vísan til framangreinds og til dóms Hæstaréttar í máli nr. 524/2011 sé ljóst að til skuldbindinga sóknaraðila í erlendri mynt hafi verið stofnað í samræmi við gildandi rétt.

Bendir varnaraðili á að á þeim tíma er til skuldbindinganna hafi verið stofnað hafi gilt ákvæði 18. gr. laga nr. 38/2001 sem hafi kveðið á um að endurgreiðslu fjárhæðar sem ranglega hafi verið af skuldara höfð vegna ógildra vaxtaskilmála. Engin ákvæði hafi verið að finna í lögunum um mögulegan endurútreikning lána sem byggð hafi verið á vaxtaskilmálum sem hafi verið í fullu samræmi við gildandi rétt. Varnaraðili og aðrir lánveitendur hafi því haft lögmætar væntingar til þess að fá kröfur sínar greiddar í samræmi við umsamda skilmála. Þess skuli getið að lögmætar væntingar njóti jafnframt verndar 72. gr. stjórnarskrár, sbr. 1. gr. samningsviðauka 1 við mannréttindasáttmála Evrópu um friðhelgi eignarréttar.

Vísar varnaraðili til þess að með setningu bráðabirgðaákvæðis X laga nr. 38/2001, sbr. bráðabirgðaákvæði a liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010 hafi verið lögfest skylda lánveitenda til þess að breyta áður umsömdum skilmálum og endurreikna tiltekna skuldbindingar sem þegar hafi verið stofnað til óháð því hvort skilmálar skuldbindingarinnar hafi verið dæmdir ógildir eða teldust ógildir á annað borð. Hafi ógildi skilmála verið forsenda endurgreiðslukröfu skuldara samkvæmt lögum sem gilt hafi þegar til skuldbindingarinnar hafi verið stofnað sem og samkvæmt almennum ólögfestum reglum. Þess megi geta að efnahags- og viðskiptaráðherra hafi lýst því yfir í fjölmiðlum að „*öll íbúðarlán, hvort sem þau eru með gengisbindingu eða í erlendum gjaldmiðlum, [yrðu] gerð ólögmæt*“. Með þessu hafi ráðherra staðfest að lánin hafi ekki verið ólögmæt samkvæmt gildandi löggjöf heldur yrðu þau gerð ólögmæt með nýrri lagasetningu. Bráðabirgðaákvæðið feli samkvæmt framangreindu ótvírætt í sér afturvirka lagasetningu sem hrófli við samningsskilmálum sem þegar hafi verið stofnað til.

Varnaraðili bendir á að í tilviki sóknaraðila hafi hann lofað að greiða varnaraðila tiltekna fjárhæð í evrum og japönskum jennum með skilmálum og kjörum sem hafi verið umsamin. Samhengisins vegna nemi eftirstöðvar skuldbindinga sóknaraðila samkvæmt bréfum nr. Æ og Y kr. 21.411.699, auk þess sem sóknaraðili hafi greitt upp í skuldbindingu samkvæmt bréfi nr. Z kr. 5.729.37 [sic]. Sóknaraðili krefjist nú endurreiknings þessara lána sem leiða myndi til skerðingar á kröfum varnaraðila um tæp 32% eða um kr. 8.596.505. Með kröfu sóknaraðila sem byggji á bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. bráðabirgðaákvæði a-liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010, sé varnaraðili þvingaður til þess að láta af hendi eign sína og yfirfæra fjárhagsleg verðmæti til sóknaraðila. Ekki þurfi að fjölyrða um það að slík skerðing á kröfuréttindum sé verulega íþyngjandi í garð varnaraðila.

Varnaraðili vísar til þess að efnahags- og viðskiptaráðherra hafi við setningu umþrættis lagaákvæðis óskað eftir skaðleysisyfirlýsingu af hálfu lánveitenda „*komi á daginn að þeir hafi ofgreitt [skuldurum] við gengislánaleiðréttingu*“. Gefi það

eindregið til kynna og staðfesti í raun að löggjafinn hafi verið fullmeðvitaður að ákvæðið bryti í bága við 72. gr. stjórnarskrár líkt og hér hafi verið rakið.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili nefndina þurfa að virða að vettugi bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001, sbr. bráðabirgðaákvæði a liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010, enda brjótí ákvæðið freklega gegn stjórnarskrárvörðum eignarrétti varnaraðila sem og annarra lánveitenda.

Jafnframt sé varnaraðila ómögulegt að verða við kröfum sóknaraðila. Sóknaraðili krefjist endurútreiknings á grundvelli bráðabirgðaákvæðis X sem vísi til reiknireglu 18. gr. sömu laga. Sú reikniregla feli í sér íþyngjandi afturvirka lagasetningu sem hafi verið dæmd andstæð stjórnarskrá, sbr. dómar Hæstaréttar í málum nr. 600/2011 og 464/2012. Ákvæðinu verði þeim mun síður beitt til þess að knýja fram endurútreikning á lánnum sóknaraðila.

Til vara byggir krafa varnaraðila á því að lán sóknaraðila uppfylli ekki skilyrði B-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003 um tekjuskatt og njóti sóknaraðili þar af leiðandi ekki réttar til endurútreiknings samkvæmt ákvæðinu.

Varnaraðili bendir á að til að eiga rétt á vaxtabótum samkvæmt ákvæði B-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003 þurfi sóknaraðili að uppfylla eftirfarandi skilyrði. Í fyrsta lagi þurfi skuldari lánsins og eigandi íbúðarhúsnæðis að bera ótakmarkaða skattskyldu hér á landi eða hafa skattalega heimilisfesti, sbr. 1. mgr. B-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003, sbr. 1. gr. sömu laga. Óumdeilt sé í máli þessu að sóknaraðili búi og starfi í Bretlandi og sé skattskyldur þar í landi. Hann uppfylli þar með ekki skilyrði 1. gr. laganna og eigi því ekki rétt á vaxtabótum vegna lána nr. Z og Æ.

Varnaraðili bendir á að sóknaraðili vísi til athugasemda við bráðabirgðaákvæði X og telji ljóst að tilvísun ákvæðisins til B-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003 hafi einungis verið ætlað að taka til efnisskilyrða hins síðarnefnda ákvæðis en ekki formskilyrða. Með þeim hætti hafi ætlun löggjafans ekki verið að útiloka lántakendur hér á landi sem væru skattskyldir erlendis. Varnaraðili hafnar þessari túlkun sóknaraðila alfarið og bendir á að skilyrði um ótakmarkaða skattskyldu eða skattalega heimilisfesti sé í alla staði efnislegt skilyrði. Jafnframt vísar varnaraðili til orðalags bráðabirgðaákvæðis X en þar sé skýrt kveðið á um að skuldbindingar sem falli undir ákvæðið og njóti þannig réttar til endurútreiknings skuli „vera í samræmi við skilyrði ákvæðis B-liðar 68. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003“. Ákvæðið sé verulega íþyngjandi í garð varnaraðila en með ákvæðinu séu stjórnarskrárvarin kröfuréttindi varnaraðila skert. Það verði því ekki unnt að skýra ákvæðið á rýmri veg en leiði af orðanna hljóðan. Þegar af þeirri ástæðu beri að hafna kröfu sóknaraðila.

Í öðru lagi þurfi lán nr. Z og Æ að vera vegna kaupa eða byggingar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Samkvæmt 4. gr. reglugerðar nr. 990/2001 um greiðslu vaxtabóta sé með eigin notum átt við að húsnæðið sé nýtt til íbúðar af eiganda þess sjálfum. Ekki sé hægt að fallast á að lán sóknaraðila uppfylli skilyrðið um að vera til öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota.

Varnaraðili kveður skráð lögheimili gefa sterkasta vísbendingu um það hvort fasteign sé nýtt til eigin nota. Sóknaraðili hafi síðast verið með skráð lögheimili á G. Samkvæmt eigendaskráningu fasteignamats hafi sóknaraðili selt þá eign á árinu 2002. Sóknaraðili hafi ekki haft skráð lögheimili hér á landi frá þeim tíma og sé hann samkvæmt upplýsingum úr Þjóðskrá Íslands nú búsettur í Bretlandi og með lögheimili þar. Sóknaraðili hafi því aldrei átt lögheimili eða haft fasta búsetu í fasteigninni að B né heldur í fasteigninni að A. Framangreint bendi eindregið til þess að fasteignin sé

ekki og hafi aldrei verið nýtt til eigin nota sóknaraðila og vísist til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 103/2011 því til stuðnings.

Í fyrsta lagi vísar varnaraðili til þess að eigi eigandi fasteignar ekki lögheimili í fasteigninni þurfi hann að sýna fram á að húsnæðið sé engu að síður nýtt til íbúðar af honum sjálfum. Telur varnaraðili sóknaraðila ekki hafa tekist sú sönnun;

Í öðru lagi bendir varnaraðili á að sóknaraðili sé ekki skattskyldur hér á landi og gefi það til kynna að hann dveljist erlendis meginhluta ársins eða a.m.k. 183 daga á hverju 12 mánaða tímabili með vísan til 3. tölul. 1. gr. laga nr. 90/2003. Sóknaraðili hafi ekki verið með skráð lögheimili hér á landi í áratug sem bendi jafnframt til þess að aðstaður sóknaraðila séu ekki tímabundnar heldur viðvarandi;

Í þriðja lagi bendir varnaraðili á að samkvæmt skráningu Þjóðskrár hafi H skráð lögheimili að B. H sé samkvæmt upplýsingum varnaraðila móðir sóknaraðila. Íbúðarhúsnæði sem léð sé öðrum aðila til afnota teljist ekki vera til eigin nota, sbr. úrskurður ríkisskattsnefndar nr. 588/1991. Bendir varnaraðili jafnframt á þá reglu sem gildi um eigendur tveggja húsnæða en þar sé réttur til vaxtabóta einskorðaður við lán til „öflunar á þeirri íbúð sem [viðkomandi] býr í en ekki af öðru húsnæði sem hann kann að eiga, jafnvel þótt það húsnæði sé nýtt af nánustu ættingjum.“

Í fjórða lagi telur varnaraðili að flestum ætti að vera ljós tilgangur ákvæðis tekjuskattslaga um vaxtabætur. Með ákvæðinu sé heimilum landsins veittur stuðningur með því að létta undir greiðslubyrði lána sem nýtt hafi verið til öflunar öruggs húsnæðis fyrir eiganda þess og eftir atvikum fjölskyldu. Frá þeirri meginreglu séu örfáar undantekningar og hafi sóknaraðili ekki sýnt fram á að þær eigi við í hans tilfalli. Með vísan til markmiðs og tilgangs vaxtabóta sem og framkvæmdar yfirskattanefndar, sbr. t.d. úrskurð nr. 8/2010, sé fráleitt að halda því fram að lán til öflunar orlofshúsnæðis hér á landi, sem sóknaraðili noti einvörðungu til tímabundinna afnota geti notið réttar samkvæmt ákvæðinu.

Í fimmta lagi mótmælir varnaraðili því að framlagning greiðslukvittana vegna trygginga og rafmagns sýni fram á að fasteignin sé til eigin nota sóknaraðila. Bendir varnaraðili á að slík útgjöld fylgi gjarnan orlofshúsnæðum og húsnæðum sem séu í útleigu án þess þó að slík afnot af húsnæði falli undir hugtaksskilgreiningu ákvæðis B-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003.

Með vísan til framangreinds telur varnaraðili alveg ljóst að lán nr. Z og Æ uppfylli ekki skilyrði B-liðar 68. gr. laga nr. 90/2003 og eigi sóknaraðili því ekki rétt á endurútreikningi lánanna með vísan til bráðabirgðaákvæðis X laga nr. 38/2001, sbr. a-liður (X) 2. gr. laga nr. 151/2010.

Ex tuto bendir varnaraðili á þau sjónarmið sem ráðið hafi ríkjum þegar bráðabirgðaákvæði X laga nr. 38/2001 hafi verið lögfest með ákvæði a-liðar (X) 2. gr. laga nr. 151/2010. Sjónarmið sem finna megja í tilvísunum í greinargerð með lögnum eigi ekki við um sóknaraðila enda sé hann með tekjur í erlendri mynt og hafi ekki beðið tjón af þeim gríðarlegu sveiflum sem orðið hafi á gengi íslensku krónunnar gagnvart öðrum gjaldmiðlum. Jafnframt sé skerðing á stjórnarskrárvörðum kröfuréttindum varnaraðila réttætt í lögnum með vernd 71. gr. stjórnarskrárinnar um friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu. Í ljósi þess að sóknaraðili og fjölskylda hans búi og starfi erlendis verði ekki séð hvernig aðstaða hans geti réttlætt skerðingu á kröfuréttindum varnaraðila. Hafi framangreint verið staðfest í ræðu Árna Páls við setningu laganna, en í því tilvikum hafi þó verið um að ræða lán til fyrirtækja.

Með vísan til framangreinds hafnar varnaraðili alfarið kröfu sóknaraðila um endurútreikning á grundvelli bráðabirgðaákvæðis X laga nr. 38/2001, sbr. a-liður (X) 2. gr. laga nr. 151/2010.

Varðandi kröfu sóknaraðila um niðurfellingu dráttarvaxta vísar varnaraðili í upphafi til þess að krafan sé vanreifuð og eigi ekki við rök að styðjast. Í kvörtuninni sé því haldið fram að varnaraðili hafi við endurútreikning lánsins bætt dráttarvöxtum við höfuðstól þess að fjárhæð kr. 2.492.807. Sú fjárhæð sé algerlega órökstudd. Jafnframt hafi sóknaraðili lagt fram endurútreikning Ernst&Young þar sem eftirstöðvar láns nr. Y séu taldar vera kr. 12.278.460 eða tæpum 700.000 kr. hærrí en endurútreikningurinn sem birtur hafi verið sóknaraðila fyrir mistök. Telur varnaraðili að vísa beri kröfunni frá en röksemdir fyrir kröfunni séu með öllu rangar og ósannaðar.

Að öðru leyti hafnar varnaraðili að fella dráttarvexti niður vegna láns nr. Y fyrir tímabilið 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011. Byggir varnaraðili á því að gjaldfallin skuld beri dráttarvexti í samræmi við 1. mgr. 5. gr. laga nr. 38/2001 frá gjalddaga til greiðsludags. Samkvæmt skilmálabreytingu lánsins 9. mars 2007 hafi FF samþykkt að beiðni sóknaraðila að breyta skilmálum lánsins með þeim hætti að höfuðstól lánsins skyldi greiða í einu lagi, þann 1. mars 2010, en vextir skyldu greiðast á 6 mánaða fresti fram að gjalddaga lánsins. Greiðslustaður hafi verið hjá varnaraðila, nánar tiltekið á skuldfærslureikningi í eigu sóknaraðila nr. Ö.

Varnaraðili kveður óumdeilt að sóknaraðili hafi ekki greitt eftirstöðvar lánsins á gjalddaga þess. Engin lagaskylda hvíli á varnaraðila að tilkynna um gjalddaga lánsins enda fyrirfram um hann samið. Innheimtuviðvörðun hafi hins vegar verið send 11. mars 2010 og sóknaraðila tilkynnt um að lánið væri komið í vanskil. Þar hafi sóknaraðila jafnframt verið tilkynnt um að dráttarvextir skyldu reiknast frá gjalddaga til greiðsludags. Sóknaraðila hafi því verið fyllilega ljóst að skuldbinding hans samkvæmt láni nr. Y væri gjaldfallin og að lagðir yrðu dráttarvextir á hina vangreiddu skuld til greiðsludags. Nú reyni sóknaraðili hins vegar að halda því fram, gegn betri vitund, að hann hafi engar tilkynningar mótttekið vegna framangreinds.

Varnaraðili vísar til þess að ekki sé hægt að halda því fram að óvissa um „lögmati lánsins“ leysi skuldara undan þeirri skyldu að greiða skuldbindingar sínar samkvæmt umsömdum skilmálum. Varnaraðili hafi hvatt skuldara til að halda lánum sínum ávallt í skilum en hagsmunum þeirra væri best borgið með þeim hætti. Sóknaraðila hafi verið í lófa lagið að ganga til samninga við varnaraðila um greiðslu eftirstöðva lánsins eða greiða eftirstöðvarnar með fyrirvara um betri rétt. Sóknaraðili hafi hins vegar tekið þá ákvörðun að fara með lánið í vanskil og hafi honum mátt vera fullljóst að afleiðing þeirrar ákvörðunar væri greiðsla dráttarvaxta af gjaldföllnum höfuðstól til greiðsludags.

Varnaraðili bendir á að málatilbúnaður sóknaraðila vegna kröfu um niðurfellingu dráttarvaxta byggir alfarið á því að lán sóknaraðila hafi verið ólöglegt og því hafi hann ekki getað greitt af lánunum samkvæmt umsömdum skilmálum. Varnaraðili vísar framangreindu á bug og áréttar að lán nr. Y hafi alla tíð verið löglegt lán í erlendri mynt og þar með ekki gengistryggt með ólöglegum hætti líkt og nú hafi verið staðfest í dómi Hæstaréttar í máli nr. 524/2011. Öllum staðhæfingum um „ólögmati láns“ varnaraðila sé alfarið hafnað.

Að lokum getur varnaraðili þess að sóknaraðili hafi enn ekkert greitt af láninu frá lokagjalddaga lánsins 1. mars. 2010 og leiði það þeim mun síður til þess að fyllilega réttmæt dráttarvaxtakrafa varnaraðila verði felld niður.

Hvað varðar kröfu sóknaraðila um málskostnað þá bendir varnaraðili á að nefndin hafi enga heimild til að úrskurða um slíkan kostnað úr hendi varnaraðila, sbr. t.d. úrskurð nefndarinnar 2/2012. Beri af þeim sökum að vísa kröfunni frá.

Varnaraðila var gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum við athugasemdir sóknaraðila, dags. 17. janúar 2013. Taldi varnaraðili rétt að vekja sérstaka athygli á því að Hæstiréttur hafi kveðið upp dóm þann 12. mars í máli nr. 127/2013. Í dóminum hafi verið komist að þeirri niðurstöðu að lán á grundvelli sams konar skuldabréfa og sóknaraðili hafi gefið út hafi verið í erlendri mynt. Orðalag og efni þess skuldabréfs hafi verið það sama og í skuldabréfum sóknaraðila um öll þau atriði sem máli skipti, ef frá séu taldar dagsetningar, tilteknar tegundir erlendra gjaldmiðla, bankareikningar eða annað sem eðli máls samkvæmt hafi eingöngu verið bundið við viðskipti aðila málsins. Hafi dómurinn því ótvírætt fordæmisgildi í máli þessu.

Varnaraðili krefst þess að kröfugerð sóknaraðila í bréfi, dags. 17. janúar 2013, verði hafnað. Bendir varnaraðili á að endurreikningurinn hafi verið birtur með fyrirvara sem sé skýr um að varnaraðila hafi verið heimilt að afturkalla endurreikninginn við tilteknar aðstæður sem hafi verið ítarlega lýst í fyrirvaranum. Fyrirvarinn sé skýr samkvæmt orðalagi sínu. Sóknaraðila hafi verið birtur endurreikningur vegna lánsins fyrir mistök og því hafi hann verið afturkallaður, eins og rakið sé í bréfi varnaraðila til sóknaraðila, dags. 26. nóvember 2012.

Varnaraðili bendir á að málatilbúnaður sóknaraðila varðandi hina nýju kröfu byggji á lagalegum misskilningi þess efnis að einhvers konar samningur hafi verið gerður við sóknaraðila um endurreikning lánsins. Það sé rangt. Hið rétta sé að varnaraðili hafi birt sóknaraðila endurreikning lánsins með fyrirvara. Sóknaraðili hafi hins vegar ekki samþykkt endurreikning lánsins, hvorki með rafrænum eða skriflegum hætti né með því að efna skuldbindingu sína miðað við endurreiknaðar eftirstöðvar. Af þeim sökum hafi aldrei verið gerður samningur við sóknaraðila um nýja stöðu skuldabréfsins. Ekki hafi heldur verið gefin út kvittun fyrir niðurfærslu á höfuðstól skuldabréfsins eða skuldabréfið, sem sé viðskiptabréf sem lúti reglum viðskiptabréfsréttar, áritað um niðurfærslu höfuðstóls. Ekki hafi heldur verið um það að ræða að samþykkt hafi verið skilmálabreyting um niðurfærsluna eða gefið út nýtt skuldaskjal með nýjum höfuðstól. Af meginreglum viðskiptabréfsréttar leiði að sóknaraðili skuldi varnaraðila málsins þá fjárhæð sem greini í skuldabréfinu að teknu tilliti til þeirra afborgana sem hann hafi greitt og beri sóknaraðili sönnunarbyrði fyrir því að hann skuldi aðra og lægri fjárhæð en af þessu leiði.

Verði af einhverjum ástæðum fallist á að samningur hafi komist á milli aðila bendir varnaraðili á að það flokkist ekki undir reglur samningaréttar um skilorðsbundin loforð að afturkalla endurútreikning sem birtur hafi verið sóknaraðila fyrir mistök líkt og sóknaraðili haldi fram. Afturköllun endurútreiknings feli í sér afturköllun loforðs í skilningi samningaréttar sem feli það í sér að loforðið hafi engin réttaráhrif haft frá upphafi. Loforð varnaraðila um eftirgjöf kröfuréttinda, sóknaraðila til hagsbóta, sem gefið sé án þess að varnaraðila hafi verið það skylt samkvæmt lögum feli í sér gjafaloforð. Sé varnaraðila játaður rúmur réttur til að afturkalla slík loforð. Gjafaloforð sem birt hafi verið fyrir mistök verði talið rúmast innan heimildar varnaraðila til afturköllunar þess.

Varnaraðili bendir að lokum sérstaklega á úrskurð nefndarinnar frá 15. mars 2013 í máli nr. 198/2012.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að endurreikningi lána sóknaraðila nr. Z, Æ og Y hjá varnaraðila. Með bréfi, dags. 26. nóvember 2012, afturkallaði varnaraðili endurreikning á láni sóknaraðila nr. Y. Lýtur ágreiningur aðila einnig að þeirri afturköllun og að dráttarvöxtum sem varnaraðili reiknaði á meintar gjaldfallnar afborganir láns nr. Y frá 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011. Þá krefst sóknaraðili einnig málskostnaðar úr hendi varnaraðila.

Af þeim gögnum sem lögð hafa verið fyrir nefndina verður ekki annað ráðið en að lán nr. Z, Æ og Y séu lán í erlendum myntum, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 127/2013. Samkvæmt því hafa skuldabréfin að geyma lögmæta viðurkenningu á skuld í erlendri mynt.

Af dómum Hæstaréttar í málum nr. 600/2011 og 464/2012 verður sú afdráttarlausu ályktun dregin að þau lagaákvæði sem sóknaraðili vísar til, sbr. bráðabirgðaákvæði X í lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. bráðabirgðaákvæði a liðar (X) 2. gr. laga n. 151/2010, svipti varnaraðila ekki gildum kröfuréttindum sínum með afturvirkum hætti. Er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu sóknaraðila um endurútreikning á lánum nr. Z og Æ, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 198/2012.

Af þessu leiðir að ágreiningur aðila um búsetu sóknaraðila kemur ekki til skoðunar.

Verður því næst vikið að endurútreikningi á láni sóknaraðila nr. Y. Varnaraðili birti sóknaraðila endurútreikning lánsins í ágúst 2011 sem sóknaraðili samþykkti þann 18. ágúst 2011. Í skjali þar sem sóknaraðila var tilkynnt um samþykktina, dags. 18. ágúst 2011, gerði varnaraðili ekki fyrirvara við endurútreikninginn en kvað láninu hafa verið breytt í óverðtryggt lán með jöfnum afborgunum í íslenskum krónum. Þann 26. nóvember 2012 var lögmanni sóknaraðila tilkynnt um afturköllun endurútreiknings á láni sóknaraðila nr. Y. Kvartar sóknaraðili yfir umræddri afturköllun.

Líta verður á endurútreikning þann sem sóknaraðila var birtur í ágúst 2011 sem skuldbindandi eftirgjöf skuldar sóknaraðila nr. Y af hálfu varnaraðila. Eftirgjöf skuldarinnar var gerð þegar víðtæk óvissa ríkti um hvernig meðhöndla skyldi ýmis lán sem veitt voru á meðan gjaldeyrisviðskipti voru frjáls en hömlur voru á samningsfrelsi varðandi lán í íslenskum krónum sem bundin voru með ýmsum hætti við erlenda gjaldmiðla og gengi þeirra. Mátti sóknaraðili treysta því að varnaraðili gæfi ekki eftir réttindi sín og tilkynnti um niðurfærslu þeirra nema að mjög vel athuguðu máli. Þegar metinn er sá fyrirvari sem fylgdi endurútreikningnum verður að líta til þess að varnaraðili gat ekki gengið til uppgjors við viðskiptamenn sína án þess að skuldbinda sig. Í því fólst meðal annars að hann gat ekki við slík uppgjör beitt fyrir sig svo víðtækum fyrirvörum að honum væri frjálst að taka upp alla fyrri samninga ef í ljós kæmi að þar hefði einhver réttur verið gefinn eftir. Við þetta bætist að sóknaraðila var tilkynnt þann 18. ágúst 2011 án fyrirvara að endurreiknuðu láni hans hefði verið breytt í óverðtryggt lán með jöfnum afborgunum í íslenskum krónum, einnig allur sá

tími og öll þau samskipti sem að baki voru þegar varnaraðili lýsti yfir afturköllun endurútreikningsins.

Í ljósi framangreinds er fallist á með sóknaraðila að endurútreikningur á láni nr. Y sem birtur var sóknaraðila í ágúst 2011 sé skuldbindandi fyrir varnaraðila, í samræmi við meginreglu samningaréttar um skuldbindingargildi samninga.

Verður þessu næst vikið að kröfu sóknaraðila er varðar niðurfellingu dráttarvaxta sem reiknaðir hafa verið vegna skuldabréfs nr. Y frá 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011.

Með skilmálabreytingu skuldabréfs nr. Y, dags. 9. mars 2007, sömdu aðilar um að höfuðstól skuldabréfs nr. Y, skyldi greiða með 1 gjalddaga í fyrsta sinn 1. mars 2010. Umdeilt er hvort sóknaraðila hafi jafnframt verið send innheimtuviðvörðun, dags. 11. mars 2010 þar sem tilkynnt var að umrætt lán hefði fallið í vanskil og að dráttarvextir myndu reiknast frá gjalddaga til greiðsludags.

Þegar hefur verið reifuð sú niðurstaða nefndarinnar að umrætt bréf hafi frá upphafi falið í sér lögmæta skuldbindingu í erlendri mynt. Verður skylda varnaraðila til greiðslu skuldarinnar á gjalddaga ekki skilyrt við að honum hafi sannanlega borist greiðsluseðlar. Var sérstaklega um samið í skilmálabreytingunni að honum bæri að tryggja að næg innistæða væri á tilgreindum reikningi sínum til greiðslu bréfsins.

Ekkert í samskiptum varnaraðila og sóknaraðila réttlætir að sóknaraðili hafi með öllu látið hjá líða að greiða kröfuna á gjalddaga.

Þar sem lánið hafði fyrirfram ákveðinn gjalddaga er kröfuhafa heimilt að krefja sóknaraðila um dráttarvexti af því frá og með gjalddaga samkvæmt 1. mgr. 5. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, frá 1. mars 2010, en óumdeilt er að sóknaraðili greiddi ekki af láninu. Verður því að hafna kröfu sóknaraðila um niðurfellingu dráttarvaxta vegna láns nr. Y, á tímabilinu frá 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011.

Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki hefur samkvæmt samþykktum fyrir nefndina enga heimild til að ákvarða sóknaraðila málskostnað í málinu og verður kröfu sóknaraðila þar að lútandi því vísað frá.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um endurútreikning skuldabréfa nr. Z og Æ, er hafnað.

Endurútreikningur á skuldabréfi nr. Y er skuldbindandi fyrir varnaraðila, F.

Kröfu sóknaraðila um niðurfellingu dráttarvaxta af skuldabréfi nr. Y frá 1. mars 2010 til 15. ágúst 2011, er hafnað.

Kröfu sóknaraðila um málskostnað fyrir nefndinni er vísað frá.

Reykjavík, 16. maí 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðlaug B. Ólafsdóttir